

Direkcija državnih železnic v Ljubljani je v zvezi z vlogo zbornice za trgovino, obrt in industrijo le-ti odgovorila, da je glede dostave avstrijskih hladilnikov za naše eksporterje ukrenila vse potrebno. Točne pogoje, pod katerimi se bodo dostavljali avstrijski hladilniki, morejo dobiti zainteresirani pri vseh postajah v področju ljubljanske direkcije odnosno pri oblastnem vozovnem vodstvu.

pa na težak položaj naše usnjarske industrije z ozirom na zahteve Belgijcev.

Tajnik g. Mohorič govori o položaju, ki je nastal za pogajanja vsled padanja franka in opozarja na velike kolonije naših delavcev v Belgiji in Franciji.

Industrijalec g. F. Medic poroča nato glede stanja oljarske industrije in prosi, da bi se v tem oziru pri pogajanjih ne popuščalo.

Predsednik g. Jelačin je nato zaključil konferenco, želeč delegatom pri pogajanjih polnega uspeha.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piše Just Piščanec.

XXXVI. Odločba Državnega Sveta št. 3929 z dne 5. aprila 1926.

(Konec.)

Ne da bi predhodne razloge kakor bodi ovrгло, je finančno ministrstvo s svojim rešenjem C br. 56.243 od 23. decembra 1925 odklonilo prijavljeno pritožbo s kratko motivacijo: »S obzirom, da vsaka rubrika u deklaraciji predstavlja zasebno prijavo, to bi okrivljeni deklarant ovakvom svojom prijavo oštetilo državnu kasu.«

Videlo se mi je, da gorenje utemeljevanje ne odgovarja niti zakonu, niti stvarnemu dejstvu, niti dosedanjim carinski praksi ter ne more dosledno tvoriti temelj za pravično presojo tega predmeta. Vložil sem zaradi tega tožbo na Državni Svet ter v podkrepitve svojega naziranja, razen argumentov iz pritožbe, še navajal:

aa) Člen 166 car. zak. se vendar glasi doslovno, da se kaznuje po tem členu samo »ko u deklaraciji ne prijavljuje kakvu robu, ali prijavi manjšo količino, koja bi donosila plačanje manjih blazbina, pa se ovo pregledom otkrije.«

Pa še v tem primeru se deklarant kaznuje le tedaj, ako bi s tem država bila oškodovana. — V našem slučaju sem pa prijavil, kakor je iz akta in rešenj razvidno, v mojo škodo večjo količino ter bi škoda zadela samo mene, ako bi carinarnica ne bila postopala po čl. 43 car. zak., t. j. deklaracijo pretaksirala. Ako sem torej prijavil v ocarinjenje količino robe, katera bi bila donosila državni blagajni še večjo carino, nego jo zakon zahteva, zdi se mi absurdno, da se me kaznuje za dejanje, katero zakon ne predvideva.

bb) Motivacija v ministrovem rešenju je v kontradikciji z določili razpisa C br. 1910 od 20. novembra 1904. Ta razpis namreč določa, da se pri eni in isti deklaraciji (tudi z več rubrikami!) »kazna neće izricati za sve dažbine, no samo na one dažbine, koje pregledom nadjena roba i količina povlače sa sobom.«

cc) Ministrovo rešenje je v protislovju z odločbami, ki jih je Državni Svet ponovno izdal v sličnih slučajih in sicer: št. 11.504/911, št. 11.903/911. V teh odločbah je ponovno statuirano: »da otpada kao pogrešno tvrdjenje: da se svaka pozicija u deklaraciji smatra kao zasebna prijava za dotičnu robu. Zakonodavac gleda na celokupni postupak deklarantov, izražen v prijavi na deklaraciji.« Osnovica kaznjenja bi dosledno postojala samo tedaj, ako bi bila po meni prijavljena količina robe imela za posledico razliko v carini na očito škodo države!

V predmetnem slučaju je postojalo nasprotno stvarno stanje, ker sem s svojo pomotno prijavo oškodovan jaz sam.

dd) Ministrovo rešenje je v nasprotju z odločbama Državnega Sveta št. 5808/1912 in št. 5892/1926. Ti odločbi namreč statuirajo, »da ulazi u pojam dela neistinite prijave kao najhitniji element oštećenje državne kase« ter »da ne bi bilo mesta primeni člena 166 car. zak., jer nema štete za državnu kasu«, tudi v slučaju, ako bi se pri pregledu bila našla roba boljše kvalitete, katera bi pa bila po kaki povlastici lahko oproščena carine. — V premetnem našem primeru pa ni bilo: 1. namena oškodovati državo; 2. celokupna carina je znašala več, nego jo zakon zahteva; 3. s prijavo je bil nasprotno oškodovan deklarant sam, in 4. državna kasa ni bila oškodovana.

Državni svet je z odločbo št. 3929 od 5. aprila 1926 razsodil, »da ministrov rešenje C br. 56.243/25 ne odgovara zakonu i ne može ostati u snazi sa sledećih razloga:

Iz akta ovog predmeta vidi se, da je uvoznom deklaracijom br. 9018/25 jedan dio robe prijavljen na štetu Države, a drugi dio na štetu deklaranta, i to tako, da bi šteta deklaranta bila veća od štete države.

Prema tome ovakvom deklaracijom Država u opšte ne bi bila oštećena, nego bi nasprotno bio oštećen deklarant svojom greškom.

Za postajanje dela, i odgovornost po čl. 2. bitan je uslov koristoljubiva namera za oštećenje Državne kase više od jednog dinara. Zbog činjenice što bi pomenutom deklaracijom i sam deklarant bio oštećen, ne može se pretpostaviti njegova koristoljubiva namera, a ni oštećenja Države nema, jer bi ona takvom deklaracijom samo dobila. Prema iztoženom ne postoje delo iz čl. 166 car. zak. pa se zbog toga ni kazna ne može izricati. — S toga Državni Svet rešava: da se ministrov rešenje C br. 56.243/25 poništi.

Mednarodna trgovina z zrnjem.

Trgovanje z zrnjem je tako staro, kakor je stara zgodovina človeštva, ker zrnje je dajalo tudi najstarejšim narodom glavno hrano. Ali tedaj se je vršilo izmenjavanje in kupčevanje v jako ozkih mejah in je bil vsaki okoliš ali pleme navezano le na lastni proizvod in bližnje sosedščine. Daljši prevoz je bil radi slabih prometnih razmer, sredstev in stroškov nemogoč. Letina je prejšnje čase jako vplivala na cene. C. King (živel je od 1. 1650 do 1710) pravi, da je za 10% manjša letina zvišala ceno za 30%, za 20% manjša letina že za 80% in za 40% manjša letina pa za 280%.

V starem in srednjem veku je bila prva naloga države in mest, da preskrbe prebivalstvo s kruhom. Država je izvrševala to nalogo na razne načine. Imela je po pokrajinah žitnice in zaloge zrnja, je določevala maksimalne cene, prepovedovala nakup, izvoz itd. Mesta zopet so imela posebne predpise, »Tržno pravo«, po katerem se je vršilo trgovanje. N. pr. kmet ni smel prodati zrnja že v klasju ali na polju, kar je bilo tudi v korist kmetu, pač pa je moral vse zrnje pripeljati v mesto na trg. Zato se pa trgovina z zrnjem ni mogla razviti do novejših časov. Le v obrežnih mestih se je polagoma razvila žitna trgovina. Prednjačili so Nizozemci. Že 17. stoletja je bil Amsterdam znano tržišče in tam je nastala tudi prva produktna borza. V drugi polovici 18. stoletja so izpodrinili Nizozemce Angleži, ki zavzemajo še danes prvo mesto v žitni trgovini Evrope.

Predmet res mednarodne, svetovne trgovine je postalo zrnje, v prvi vrsti seveda pšenica, se le v 60. letih prejšnjega stoletja. Razvile so se Združene države Amerike, ki so začele spravljati na trg velike množine zrnja. Polagoma so se pojavile na tržiščih Rusija, Argentinijska, Avstralija, Egipt, Indija. Pred 50. leti je uvozila Evropa komaj 10 do 15 milj. stotov pšenice, zadnja predvojna leta pa že nad 130 milijonov. Pred vojno je bila Rusija prvi zalagatelj Evrope s poljedelskimi pridelki.

Svetovna vojna je seveda proizvodnjo jako oslabil in še danes, ko je preteklo že precej let, še ni proizvodnja zadostno napredovala, kakor tudi ni svetovna trgovina v starih tirih. Ruski boljševizem je uničil gospodarstvo Rusije in nihče si ne upa prerokovati, kedaj bo Rusija zavzela zopet svoje stare mesto kot zalagatelj Evrope.

Kakšne množine so prihajale zadnja predvojna leta v svetovno trgovino, nam povedo številke. Navajam pa le največje izvoznike. Leta 1910 do 1912 so izvozile milijonov hektolitrov: Rusija 43, Združene države 8, Argentinijska 22, Kanada 16, Avstralija 12, Afrika 6.

NAS IZVOZ V JUNIJU.

Po podatkih, ki jih je ravnokar izdala Generalna direkcija carin, je znašal naš izvoz v mesecu juniju 402.321 ton v vrednosti 612.224.320 Din, med tem ko je znašal izvoz meseca junija 1925 358.627 ton, v vrednosti 671.504.485 Din. Izvoz se je tedaj napram lanskemu letu, kar se tiče količine, povečal za 12.16%, po vrednosti se je pa zmanjšal za 5.65%.

Celotno se je v prvem poletju 1926 izvozilo 2.612.625 ton v vrednosti 3.938 milijonov 353.129 Din, količina se je povečala v prvem poletju 1926 napram prvemu poletju 1925 za 21.96%, vrednost se je pa zmanjšala za 5.35%.

Meseca junija t. l. se je v glavnem izvozilo pšenice 18.826.516 kg v vrednosti 55.891.717 Din, ostalega žita pa 2.801.017 kilogramov za 4.721.521 Din. Koruze 88 milijonov 944.540 kg za 164.547.499 Din, pšenične moke 2.713.912 kg za 13.433.864 dinarjev, zdroba 43.354 kg za 208.099 Din, otrobov 1.143.830 kg za 1.486.979 Din, fižola 1.112.358 kg za 1.929.246 Din, krompirja 71.827 kg za 69.200 Din, svežega sadja 29.339 kg za 135.006 Din, sliv suhih 308.152 kg za 1.546.075 Din, marmelade 13.868 kg za 83.400 Din, vina 83.997 kilogramov za 461.983 Din, žganja 3.023 kilogramov za 35.450 Din, špirita 78.651 kilogramov za 699.993 Din, zdravih rastlin 210.612 kg za 2.027.297 Din, opija 10.509 kg za 6.390.420 Din, hmelja 66.152 kg za 3.165.084 Din, prediva 1 milijon 352.978 kg za 9.420.187 Din, vrvi 8.434 kg za 195.290 Din, konj 2366 glav za 6.624.800 Din, žrebet 5 za 7800, mul 12 za 26.400, oslov 15 za 14.300, goveje živine 5.326 za 16.510.600, telet 1177 za 954.730, prašičev 17.598 za 21.997.500, drobnice 45.414 za 6.721.272 Din, perutnine 105.659 kg za 1.611.730 Din, mesa svežega 1.182.042 kg za 17.730.630 Din, mesnih izdelkov 92.853 kg za 2.692.737 dinarjev itd.

Trgovina.

Vpisi v trgovinski register. — Vpisale so se nastopne tvrdke: »Organizator«, družba z o. z., tvornica pripomočkov za organizatorično tehniko in umno gospodarstvo v Celju; Stribar & Pongračič, izdelovanje in trgovina s pletenimi in ročnimi deli v Celju; ing. Fran. Tavčar, gradbeno podjetje, družba z o. z. v Ljubljani; Kump & Gaspari, parna žaga v Ribniku (Novo mesto).

VI. Zagrebški zbor (velesejem) se vrši od 15. do 23. avgusta 1926. Kakor vsi prejšnji, tako obeta tudi ta velesejem mnogo zanimivega. V petih paviljonih bodo razvrščeni razstavnih predmeti. Veliki razstavnih predmeti pa, kateri ne potrebujejo strehe, t. j. stroji itd., bodo razvrščeni na prostem. V vsaki grupi so razdeljeni razstavnih predmeti v te skupine: I. Usnje. II. Košarstvo. III. Les. IV. Tekstilna roba. V. Okraski. VI. Zdravstveni predmeti. VII. Steklo. VIII. Papir. IX. Poljski proizvodi. X. Industrijski kemični proizvodi. XI. Graditeljstvo. XII. Elektrotehnika. XIII. Strojstvo. XIV. Vozovi. XV. Klavirji. Posetniki sejma imajo na železnicih in parobrodih 50% popusta. Gospodarski krogi, zlasti zastopniki večjih podjetij naj ne zamudijo posetiti tudi te za našo državo važne prireditve!

Uvoz, izvoz.

Poljedelski stroji za Rusijo. Po ugotovitvah poljedelskega komisarijata so importirali Rusi v letu 1923/24 za 4 milijone 872.000 rubljev poljedelskih strojev. V letu 1924/25 se je import dvignil na 22 milijonov 324.000 rubljev, v letu 1925/26 pa na 26.066.000 rubljev. Od posameznih držav so tekem teh treh let importirale U. S. A. za 23.574.000 rubljev, Nemčija za 12.401.000, Švedska za 7.066.000, Češkoslovaška za 4.242.000 rubljev. Amerika je prodala v prvi vrsti traktorje, traktorske pluge in dele žetvenih strojev. Nemčija pa pluge, žetvene stroje, mlatiline in vrtnarsko orodje, Švedska separatorje in dele žetvenih strojev; Češkoslovaška sejne stroje in nadomestne dele za pluge. Toliko se govori in piše o nasprotstvu med

Ameriko in Rusijo, o gospodarskem bojkotu itd.; navedene številke nam pa pravijo, da je prodala Amerika v Rusijo v letih 1923 do 1926 poljedelskih strojev za več kot 44 odstotkov vse vsote.

Ukinitev izvoznega davka na premog na Češkoslovaškem. Dne 1. avgusta t. l. se na Češkoslovaškem ukine pobiranje izvoznega davka na premog. Do nadaljnjega se tovrstnim listom za pošiljke premoga v inozemstvo priloži spremni certifikat, na katerem carinarna potrdi prehod premoga preko meje. Na podlagi teh certifikatov uredi potem davčni urad plačilo davka za rudnik, ki premog izvažajo, glede množin, ki se konsumirajo doma in ki ostanejo zavezane davku.

Poljska ukine uvozne omejitve. Poljska vlada namerava ukiniti en del uvoznih omejitev, katere je svoječasno odredila v carinski borbi z Nemčijo. V veljavi pa hoče še nadalje obdržati uvozne prepovedi za luksuzne predmete.

Industrija.

Anglija kupuje premog tudi na Češkoslovaškem. — Vsled rudarskega štrajka primorana kupuje Anglija premog v inozemstvu. Pokupila je že znatne zaloge nemških rudnikov, sedaj pa je za nakup premoga za posamezne večje angleške industrije. Pogajanja za nakup manjših množin ostravskega premoga so že ugodno dokončana, nadaljujejo se pa še pogajanja za večje množine navadnega premoga. Ako tudi ta pogajanja uspejo, bodo posamezni rudniki odprodali vse zaloge in bodo še za več tednov zaposleni samo za izvršitev angleških naročil.

Mednarodni sindikat vžigalic na Poljskem. Mednarodni sindikat vžigalic je vzel lani v najem poljski vžigalčni monopol; nedavno se je dogovoril z lastniki vseh tovarn vžigalic na Poljskem in jim sedaj izplačuje dogovorjene zneske. Dogovor se je izvršil na podlagi cenitev, ki so bile za obe stranki obvezne; cenitve je izdelala komisija sestavljena iz zastopnikov vlade in iz zastopnikov sindikata. Od 18 tovarn vžigalic so nekatere že pod kontrolo sindikata in oskrbujejo z vžigalicami domači trg in del rumunskega in ameriškega trga. Od ostalih tovarn bodo ostale v obratu samo one, ki imajo moderno opremo; teh je 10. Ostalih 8, ki delajo deloma še na roko, bodo razkrojili in delo ustavili. Finančne operacije, ki so v zvezi s prevzetjem tovarn po sindikatu, bo izvršila banka mednarodnega vžigalčnega sindikata, ustanovljena nalašč v ta namen v Varšavi.

Štrajk angleških rudarjev. Zakulisna pogajanja med vlado in zastopniki delavstva ugodno potekajo. Vlada sicer odklanja, da bi rudnike še nadalje podpirala, bila bi pa pripravljena pristati na ostale prejšnje pogoje. Delavski zastopniki sicer izjavljajo, da so ti pogoji nesprejemljivi, a jih ne odklanjajo a limine, vsled česar se domneva, da se bodo pričela med vlado in delavci v kratkem oficijelna pogajanja na omenjeni podlagi. To domnevo utemeljuje dejstvo, da so se delavci dosedaj vedno izrekli proti vsaki izpremembi delavskih pogojev, dočim so sedaj popustili vsaj toliko, da je dana možnost pogajanj.

Denarstvo.

Italijanski obtok znaša 19 milijard in 681 milijonov lir. Glede sedanjega denarnega obtoka v Italiji poroča Agencija Volta sledeče: Dne 20. junija je znašal celokupni obtok v Italiji 19 milijard in 681 milijonov lir. Leta 1920 se je nahajalo v obtoku 22 milijard lir; potem-takem se je število denarnega obtoka v poslednjih šestih letih znižalo za 2 milijardi in 319 milijonov, napram letu 1923, ko je znašal obtok le 18 milijard in 790 milijonov lir, je obtok narasel za 891 milijonov lir.

Ureditve starih predvojnih dolgov. V letošnjem marcu so se, kakor znano, dogovorili v Pragi o razdelitvi staroavstrijskih in staroogrskih predvojnih dolgov na nasledstvene države stare avstroogrške monarhije. Javnost je zvedela malo natančnega, brali smo tu in tam kakšno neuradno objavo. Natančni tekst dogovora itd. je izšel sedaj v »Mitteilungen des Verbandes der oesterreichischen Banken und Bankiers«, Wien I., Hohenstaufengasse 7.

Kooperacija emisijskih bank nasledstvenih držav. Iz Dunaja prihaja vest, da razmišlja uprava avstrijske Narodne ban-

ke o kooperaciji emisijskih bank, ki naj bi v prvi vrsti medsebojno olajšala devizni promet. Dasi je skoro v vseh nasledstvenih državah valuta stabilizirana, se kljub temu v medsebojnem prometu kažejo različne težave v deviznem, predvsem pa v arbitražnem prometu, katere da bi se mogle vsaj deloma s kooperacijo preprečiti. Domneva se, da se bodo vršila pogajanja najprej o teh vprašanjih. V zvezi s tem pogajanja se bo brez dvoma razmotrivalo tudi o vprašanju kooperacije v takem smislu, v kakoršnem se namerava izvesti med upravami angleških, nemških in ameriških emisijskih bank. Domneva se, da bodo posamezni vodilni organi Narodne banke ob priliki posetov prestolice nasledstvenih držav razpravljali tudi o tem vprašanju, da izvedo mnenje uprav emisijskih bank narodnostnih držav.

Odsilavljenje bančnih nastavlencev v Budimpešti. Banke v Budimpešti nadaljujejo redukcijo uradništva; v zadnjih tednih zlasti podružnica Anglobanke in Ogrska eskomptna in menična banka. V likvidaciji se nahajajoča tvrdka Schosberger je odpovedala službo vsem uradnikom in nastavlencem. Zanimivo je, da so začele posamezne banke tudi z redukcijo podravateljev in prokuristov; nekatere banke so vprašale del prokuristov, če se hočejo odpovedati prokuri in sprejeti nižjo službo, ali pa, če hočejo, da jim banka službo odpove.

Carina.

Carina za življenjske potrebnosti v Nemčiji. — Dne 1. avgusta t. l. stopijo v Nemčiji v veljavo nove carine za razna živila, ki se uvažajo v Nemčijo in sicer za rž, pšenico, ječmen, oves koruzo, meso, slanino itd.

Promet.

Komercializacija belgijskih državnih železnic. V belgijskem parlamentu se vrši razprava o predlogu zakona, s katerim naj se belgijske državne železnice pretvorijo v samostojno obratno družbo: »Narodna belgijska železniška družba«. Konstituiranje nove družbe se izvrši ba je že v najkrajšem času. V zvezi s tem preureditvijo je linearno povišanje osebnih in tovornih tarifov, ki znaša 10—20 odstotkov in stopi v veljavo dne 1. avgusta t. l.

Mednarodno zrakoplovstvo v Italiji. Zlasti v zadnjem času zelo hitro napreduje prijateljstvo med Italijo, Grčijo in Turčijo je omogočilo prve poskusne zračne vožnje na prvi italijanski mednarodni zračnotransportni progi Brindisi—Atene—Carigrad; vožnje so se končale z zadovoljivim uspehom. Diplomatično so za to progo delali že dve leti. Pogajanja z Grško o vseh potrebnih pripravah so bila končana že v lanskem oktobru, pogajanja s Turčijo pa šele pred par tedni. Za končni cilj ni fiksirana Angora, temveč Carigrad; tam je namreč 22.000 m² velik prostor od države podpirane družbe »Aero Espresso Italiano«, ki služi za razložilni hangar, koji prostor pa preide čez 20 let v last turške vlade. Prvi redni zračni transporti bodo vsled propagandnih namenov najbrž zastoj. Ta važna zračnotrgovska proga bo imela nalogo, da preskrbi za redno trgovsko zvezo Italije z Levanto, in bo od Rima dalje imela zvezo z Genovo, s francoskimi in švicarskimi zračnotransportnimi črtami ter potom Milana in Trsta na sever gor v Srednjo Evropo.

RAZNO.

Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se prične šolsko leto 1926/1927 s pričetkom novembra t. l. Šola ima dva oddelka. Celoletna šola traja od začetka novembra t. l. do 31. oktobra prih. leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu in je prirejena za učence iz vseh krajev Slovenije, ker se v njej poučujejo vsi važni kmetijski predmeti; še posebno pa je pripravna za učence iz vinorodnih krajev. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev od začetka novembra do konca marca in je namenjena učencem iz nevinorodnih krajev. V bodočem šolskem letu se vsled pomanjkanja stanovanj na zavodu ne bo vršil pouk v I. letniku zimske šole, ampak samo v celoletni šoli v II. letniku zimske šole. Pri-

hodnje leto pa bo odprt zopet I. letnik zimske šole. — Letos se bo sprejelo v zavod torej do 40 prosilcev celoletne šole. Gojenci uživajo v internatu vso oskrbo in so pod stalnim nadzorstvom vzgojitelja. Na šoli je nekaj nad polovico državnih (brezplačnih) mest, ostalo so privatna (plačujoča) mesta. Za sprejem na brezplačno mesto lahko prosijo sinovi kmetijskih starišev, ki se izkažejo z uradnim potrdilom, da so sinovi manjših in srednjih posestnikov, in kojih stariši se zavežejo, da obdrže sina po dovršenem šolanju na domači zemlji, kajti šola ima namen, da vzgaja dobre, vzgledne kmetijske gospodarje, zato imajo sinovi kmetijskih starišev, bodoči gospodarji, prednost pred vsemi drugimi prosilci. Vendar lahko za privatno (plačujoče) mesto prosijo tudi prosilci drugih stanov. — Pogoji za sprejem so: starost ne manj kot 16 in največ 20 let, moralna neoporečnost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina za plačujoče učence znaša sedaj 400 Din mesečno, a upati je, da se bo predlog ravnateljstva pri kmetijskem ministru upošteval in bo preskrbnina znižana na največ 200 Din. O tem bo ravnateljstvo poročalo v časopisih takoj, kakor hitro prejme ministriški odlok. — Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno na celo polo, kolkovane s 5 dinarji ter priložen kolek za 20 Din za rešitev in vložene pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu p. Novo mesto najpozneje do 25. septembra t. l. Prošnji je treba priložiti: a) za privatne (plačujoče) učence: 1. krstni in rojstni list (kolkovan z 10 Din); 2. domovnica (kolk. z 20 Din); 3. Zadnje šolsko izpričevalo (kolk. s 5 Din); 4. Nprstveno izpričevalo (kolk. z 20 Din); 5. Zdravniško izpričevalo (kolk. z 20 Din); Izjava starišev oziroma varuha, da so pripravljeni plačevati stroške šolanja (kolk. z 2 Din). b) za državne (brezplačne) učence: od 1. do 5. kakor pri plačujočih; 6. Izjava starišev, da ostane prosilec po dovršeni šoli na domačem posestvu in da v nasprotnem slučaju ali predčasne zapustitve zavoda povrnejo državi stroške šolanja (kolk. z 2 Din); 7. Izkaz premoženja (oziroma ubožno izpričevalo), potrjeno od občinskega, davčnega in župnega urada (kolk. z 2 Din). — Opozarja se predvsem na to, da že sedaj leži pri ravnateljstvu 12 prošenj za sprejem od prosilcev lanskega leta in da je treba prošnje vložiti čimprej, sicer bo zavod napolnjen in prošnje ne bodo imele uspeha. Ponovno se poudarja, da se bodo letos sprejemali novi učenci samo v letno šolo, da ne bodo imeli prosilci za zimsko šolo brezpomembnih stroškov in pisarij. Vsak prosilec naj točno navede svoj naslov, zlasti pošto. Natančnejša pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo.

Zavarovalne družbe na Poljskem. Po najnovejših statističnih podatkih je na Poljskem sedaj 14 akcijskih zavarovalnih družb in 6 družb za medsebojni kredit. Od akcijskih družb delajo samo štiri s čisto poljskim kapitalom; 10 jih dela z mešanimi ali pa s čisto inozemskim kapitalom. Vseh 20 družb je dobilo lani 25.034.825 zlatov na premijah. Največja Varšavska zavarovalna družba je dobila na premijah 4.349.000 zlatov.

Poljski premog za Anglijo. Rekli smo že, da eksport poljskega premoga raste. Težko pa je, spraviti ga ven. Sedaj so se končala pogajanja z latvijskimi železnici glede prevoza poljskega premoga skoz Latvijo, ki je namenjena za Anglijo. Železnice so dejale, da upajo prepeljati v dveh mesecih 700.000 ton gorenjeskega premoga. Vsak dan bo šlo šest vlakov po 35 dvojnih vagonov skoz Latvijo.

Gospodarske vesti. Del poljskih železnih rudnikov je napravil poseben sindikat z namenom, da organizira in pazi na poljski eksport železa. — Od februarja naprej, ko je bila brezposelnost na Poljskem največja, gre stalno nazaj. V prvi polovici junija se je število brezposelnih zmanjšalo od 308.000 na 297.000, v drugi polovici junija in v prvi polovici julija pa spet za 22.000 in jih je sedaj brez dela okoli 275.000. — Mednarodni sindikat cevi je perfekten, eksportne dežele so se glede prodajanja domenile za več let naprej. — Na račun reparacij je naročila jugoslovanska vlada pri berlinski strojnogradbeni tvrdki Schwarzkopf 20 brzovoznih lokomotiv. — Eksport poljskega premoga je dosegel v juniju re-

kordno število 1.350.000 ton (v maju 850.000). V Anglijo je šlo 400.000 ton premoga, v Avstrijo 231.000, na Švedsko 178 tisoč, na Dansko 115.000, na Ogrsko, v Rumunijo in Italijo 300.000, na Češkoslovaško 34.000. Pravijo, da bo julij še boljši, in so izgledi za premogovno trgovino zelo ugodni. — Ogrsko finančno ministristvo je odredilo, da se bodo v svrhu lažjega prehoda na vrednoto pengö od 1. avgusta naprej bankovci, glaseči se na krone, prežigosali z označbami pengö in filer (vinar). — V juniju je bila poljska zunanja trgovina še nadalje zelo aktivna. Izvoza je bilo za 80 milijonov več kot uvoza, približno toliko kot v maju. — Hišo z 80 nadstropji so začeli graditi v mestu Detroit v Ameriki. Imenuje se po Booku, ki je sezidal v Detroitu že cele vrste nebotičnikov. Najvišja dosedanja stavba v Ameriki je bilo Woolworthovo poslopje v New-Yorku, 61 nadstropij in 236 m višine; Bookova stavba bo pa 286 metrov visoka in bo imela 80 nadstropij. — Amerikanca Evans in Wells sta prišla okoli sveta v 28 dneh in 4 urah in sta s tem daleko nadkrilila Mearsov rekord iz leta 1913. — Stanje hmelja v okraju Žatec na Češkem označujejo kot slabo srednje, k večjemu kot srednje. — Mussolini in avstrijski poslanik dr. Eger sta podpisala listine, ki urejajo vprašanje zasebnih zavarovalnih družb. — Akcije nemškega jeklenega trasta bodo vpeljane najbrže že v prvem avgustovem tednu in sicer poleg Berlina tudi v Hamburgu, Frankfurtu, Düsseldorfu, Essenu itd. Vpeljani kurz bo določen na 125%. — V Aradu v Rumuniji bodo napravili Celi tovarno za izdelovanje sukna. — Jugoslovanska tekstilna industrija je v znamenju prav dobre konjunktore, vse tovarne delajo s polno kapaciteto, podjetja imajo toliko naročil, da ne morejo vseh izgotoviti. Spričo te ugodne konjunktore mislijo strokovnjaki na razširjenje jugoslovanske tekstilne industrije. — Poljaki nameravajo vpeljati carino, preračunjevano na zlate, in bi pomenila ta sprememba 100-odstotno povišanje sedanje carine. — Tekstilna industrija v Lodžu eksportira čimdalje več; v juniju je prodala 273.000 kg tekstilij v vrednosti 3 milijonov 190.000 zlatov, za 110.000 kg in 804 milijone zlatov več kakor v maju. Povišek gre zlasti na rovaš Litve, Rumunije in Kitajske. — Bilanca Poljske banke od 30. junija izkazuje dvig zlate zaloge za 92.000 zlatov in dvig deviz za 6.200.000 zlatov. Obveznosti banke v inozemskih valutah so znašale 2.300.000 zlatov, preostanek torej 3.900.000 zlatov, kar je za poljske razmere že zelo veliko. Zato more banka kredit newyorške Federal Reserve Bank-e sedaj likvidirati in spet prosto razpolagati z zlatom, ki ga je uporabljala za kritje tega kredita. Veliki dotok deviz bo omogočil odpravo deviznih omejitev.

Po svetu. Ker se je položaj ameriške bombažne industrije poslabšal, so na novo mislili na enotno zvezo bombažarjev. Načelno so se že sporazumeli in so osnovali komisijo, ki bo preštudirala položaj bombažne industrije in bo napravila končnoveljavni načrt za tvorbo skupne zveze. — Bilanca avstrijske tobačne reži je izkazuje za lansko leto 167.093.757 šilingov čistega dobička! Aktivne so znašale na koncu leta 1925 411 milijonov šilingov, pasiva 31 in pol, čisto premoženje 380 milijonov. Tudi prvi letošnji meseci so pokazali enako ugoden razvoj; že prvih pet letošnjih mesecev izkazuje 7 milijonov 400.000 šilingov več dobička kakor so ga pa dejali v proračun. — Poljska premogarska konvencija je pod starimi pogoji podaljšana do 1. avgusta 1927. — Položaj na ogrskem trgu volne je nespremenjen, cene kažejo nalahno dvigajočo se tendenco. Strižba je že končana in volnene zaloge prihajajo na trg; na podlagi doslej izvršenih pogajanj bo večji del prodan inozemskim interesentom. Producenti volne so z dosedanjim položajem na trgu prav zadovoljni. — Vsled zboljšanja vremenskih razmer je postalo na Ogrskem upanje na dobro letino večje. V pšenici in rži računajo s srednjo letino. — Mednarodna eksportna in importna družba d. d. na Dunaju se je preoblikovala na ta način, da dobijo delničarji za 75 starih akcijskih delnic; sedaj je račun v šilingih. Hkrati so sklenili zvišanje kapitala za 200.000 šilingov. — Rumunski finančni minister hoče svojo dosedanja carinsko politiko spremeniti; odpadla bo carina na ono blago, za

katerega izdelovanje se bo industrija v Rumuniji šele začela. To je prvo znamenje po vojski, da opušča Rumunija svojo šovinistično carinsko politiko. — Kakor že vemo, je Poljska banka znižala obrestno mero od 12 na 10 odstotkov. Zanjso so prišli drugi zavodi. Poljedelska banka je znižala obrestno mero od 18 na 14 odstotkov, poštna hranilnica daje kredite proti 14% obrestim in obrestuje čekovne vloge po 7 odstotkov. Vloge v Poljedelski banki se obrestujejo po 8 do 10 odstotkov. Tudi državna Agrarna banka daje kredite po 9 do 12%, kakršno je pač posojilo. — V sejah italijanskega ministrskega sveta so sklenili več nadaljnjih naredb kot varstvo proti spošni gospodarski krizi. Vrh tega nameravajo s temi odredbami spraviti italijansko gospodarstvo v sklad z bodočo stabilizacijo lire. — Novi ravnatelj Moravske Agrade in industrijske banke je Bohumil Lorek. — V zadnjih dneh sta nakupili Ogrska in Jugoslavija 10 vagonov tekstilnih strojev v Lodžu na Poljskem, kjer tekstilne tovarne opuščajo. Splošno so tamošnji tekstilni industriji pri prodaji strojev zelo oprezní, ker ponuja inozemstvo le prav nizke cene. — Kljub dežju računijo na Nemškem s precej dobro letino. Trava je prav dobro uspela in bo sena velika. — Poljski narodnogospodarski banki se je posrečilo, da je dobila ameriški kapital za ustanovitev skladiščne družbe. Družba bo napravila velike elevatorje in bo nakupovala od kmetov žito po dnevni ceni. Vzorec delovanja družbe bo ameriški. — Mlada ogrska tekstilna industrija razvija veliko ekspanzivnost in skuša poleg ogrskega trga dobiti tudi druge. Industrija sukna je dobila že slike z inozemskimi tvrdkami, zlasti z angleškimi.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 26. julija 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 73, bl. 74.50; loterijska državna renta za vojno škodo den. 300, bl. 306; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 194; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175, bl. 195; Merkantilna banka, Kočevje, den. 90, bl. 95; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 868; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana 112, bl. 115; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Sešire«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103.

Blago: brzojavni drogovci (smreka, jelka, bor), popolnoma zdravi, ravni, obeljeni, stegnjeni, primerno suhi, ravno odžagani, od 8 do 12 m, feo vag. meja, 6 vag., den. 300, bl. 300, zaklj. 300; deske (smreka, jelka) 25 mm, 4 m, III. in podmerno blago, feo vagon meja, 1 vag. den. 440, bl. 450, zaklj. 440; hrastovi hlodi od 2 m dolž., od 30 cm prem. napr., feo vag. nakl. postaja bl. 400; bukova, meterska, suha, zdrava drva, feo vag. nakl. postaja bl. 18; pšenica, feo vag. nakl. postaja bl. 315; pšenica nova, za avgust, feo nakl. postaja bl. 270; koruza, feo vag. nakl. postaja bl. 195; otrobi srednji, feo slov. postaja bl. 155; oves novi, feo nakl. postaja bl. 160.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, 24. julija 1926.

Kg govejega mesa Din 15—19, jezika 18 do 19, vampov 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19, ledic 15 do 19, možganov 18 do 19, loja 10 do 12.50, telečjega mesa 17 do 20, jeter 26 do 30, pljuč 20, praščjega mesa 22 do 25, pljuč 20, svinjina 22 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina 20 do 22, masti 25, šunke 35, prekajenega mesa 30 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50 do 15, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, kronskega 6 do 8, kg krakovskih klobas 45, debrecinskih 45, hrenovk, safalad in posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30 do 40, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanin 28 do 30, kg kave 48 do 76, pražene 56 do 100, kg sladkorja 13.50 do 15.50, kavne primesi 22, riža 8 do 12, liter namiznega olja 20, jedilnega 28, vinskega kisa, 4.50, navadnega 2.50, morske soli kg 3.50, kamene 4.25, celega popra 52, mletega 54, paprike III. vrste 28, sladke paprike po kakovosti 56, liter petroleja 7, kg testenin 10 do 12, pralnega luga, 3.75, čaja 75, piščanec majhen 12 do 15, večji 20 do 25, kokoš 25 do 35, 30 do 40, raca 25, domač zajec manjši 5 do 15, večji

16 do 50, kg karpas 23 do 30, linja 25, ščuke 26, postrvi 55 do 60, klina 15, mreže 15, pečenke 15, liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 40, čajnega 50 do 55, masla 45, bohinjskega sira 38, sirčka 9 do 10, par jaje 1.75 do 2, liter starega vina 18 do 20, novega 14 do 16, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50 do 4.75, steklenica piva 5.25 do 5.75, kg belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50, kg jabolk 6 do 10, hrušk 4 do 12, kg rožičev 15, orehov 12, luščenih orehov 30 do 32, češpelj 12, črešenj 5 do 10, suhih češpelj 10, marelic 12 do 18, ringlo 8, grozdja 24, borovnic liter 2, 1 kg malin 6 do 6.50, kg moke št. 1 je 5.75, št. 2 je 5.50, št. 3 je 5, št. 5 je 4, kg kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 5, q pšenice 360 do 260, ajde 310 do 320, fižola ribničana 350, prepeličarja 350, graha 400 do 500, leče 600, q premoga 43.50, kub. meter trdih drv 150, mehkih 75, q sladkega sena 100, polsladkega 80, kislega 75, slame 50, kg glavne solate 4 do 6, štruncate 4 do 6, ajserice 6 do 7, endivije 3 do 4, zgodnjega zelja 6 do 7, rdečega zelja 8, kislega zelja 2.50 do 3, ohrovt 6 do 7, karfiol 6 do 8, kolerab 4, kolerab podzemljic 1, kg špinache 6, paradižnikov 6 do 8, kumar 6 do 7, buč 6 do 7, graha v stročju 2, luščenega graha 24, fižola v stročju 4 do 6, čebule 3 do 4, česna 5, krompirja novega 1.25 do 1.50, repe 4, kisle repe 2 do 2.50, korenja 4, peteršilja 5, zelenjave za juho 5, zelene paprike 40.

Kovinski trg sredi julija. Zaposlenost v ameriških jeklaharjih se giblje v zadnjem času na zvišani bazi; delajo z 80-odstotno kapaciteto, dočim so delale lani v istem času s 70-odstotno. Stavbarstvo se dviga, železnice pa malo manj naročujejo. Eksportna trgovina se je zelo poživela, in je to v zvezi z rudarskim štrajkom

in po njem povzročenim pomanjkanjem železa in jekla na Angleškem. Cene jekla se zvišali za dva dolarja na tono. Tudi trg surovega železa se je v zadnjih tednih poživil in so cene v nekaterih okrajih dvignili za 50 centov. Kar se tiče nemškega uvoza v Ameriko, pravijo Nemci, da v primeri z ameriško produkcijo prav nič ne pride v poštev. V majniku n. pr. so prodali Nemci 17.800 ton surovega železa v Ameriko, dočim znaša mesečna tamošnja produkcija tri milijone ton. Sicer pa mora Evropa v Ameriko uvažati, in Nemčija še prav posebno, da plača tam svoje dolge. Drugi seveda očitajo Nem-

cem trgovsko politiko, ki je ne morejo odobravati; doma na Nemškem so cene visoke, zato da lažje bolj poceni v tujino prodajajo. In to ne samo v Ameriko, temveč tudi v evropske države. — Kupčja v Evropi nam nudi isto sliko kakor smo jo podali v zadnjem poročilu; razmere na Angleškem in na Francoskem so predmet vsestranske pozornosti. Zvišanja cen na kovinskem trgu zaenkrat ni pričakovati, ne na Francoskem in ne sicer v Evropi. V pogajanjih za evropski kartel tračnice so se pojavile spet velike težkoče; posamezne dežele, zlasti Francija in Nemčija, le preveč gledajo samo na lastne interese. Vendar pa pravijo, da je trenutek ožjega sodelovanja evropske železne industrije zelo blizu; gre samo še za obliko. Da so take stvari težke, je pri številu pogajajočih se faktorjev pač umljivo. — V Srednji Evropi označujejo razmere za ne ravno povoljne. Čehi tarnajo vsled zahtev Avstrije po zvišani uvozni carini češkoslovaškega železnega blaga in pa vsled poljske konkurence, ki postaja zelo močna. — Cene na evropskem zahodnem eksportnem trgu so stare, tendenca precej slaba: Železo v palicah 4/15, valjana živa 5/9, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8 do 9 funtov. — Položaj na Angleškem postaja od dne do dne bolj kritičen. Podjetje za podjetjem omejuje vsled pomanjkanja premoga obratovanje ali pa ga popolnoma ustavi. Pač se lahko zalagajo z inozemskim premogom, in to tudi delajo. A tudi inozemske cene rastejo. Pa še ni prav nič vedeti, kdaj bo ta ogromni štrajk končan. Cene kovinskih izdelkov so zmeraj večje, okoli 10. t. m. so zahtevali clelandski producenti tele cene: št. 3 85/6 šilingov, št. 4 84/6, št. 1 88. Inozemska konkurenca se na angleškem domačem trgu zelo utrjuje; statistika nam to pravi. V prvih štirih mesecih so importirali v Anglijo 133.800 ton železa in železnine.

Za tako kovinsko deželo kot je Anglija pač prav visoka številka. — Majnikova produkcija na Francoskem je bila doslej največja; surovega železa so napravili 782.500 ton, surovega jekla pa 660.150 ton. Plavžev je delalo v začetju junija prav toliko kot v začetku maja, 147. Domači trg je živahen, vsakdo se hoče kakor hitro mogoče založiti še pri sedanjih cenah. Domače cene so sicer še zmeraj nespremenjene, pričakujejo pa z ozirom na slabost devize zvišanja. Franciji se bližajo težki dnevi. — Belgijski trg se dobro drži, cene so trdne. Zlasti povpraševanje po pločevini je prav zadovoljivo. Zadnje notacije: železo v palicah 775 do 780 belg. frankov, tračnice 750, surova pločevina 850, srednja 900, fina 1025 do 1150. — Tudi luksemburški trg se dobro drži, zaposlenost tovarn je tako trdna kot je bila prej. — Na nemškem domačem trgu se položaj ni obrnil na bolje. Naročila pri tovarnah so prav majhna, služijo le v kritje res najnujnejše potrebe. Trg pločevine je v znamenju depresije, razmeroma dobro je pa ostalo povpraševanje po konstrukcijskem železu in pa železu v palicah. Zvišano delovanje v eksportni trgovini traja naprej. Domače cene so ostale nespremenjene. — Češkoslovaški notranji trg se ni poživil; poraba železa in jekla gre v letošnjem letu stalno nazaj in ne pričakujejo tudi v bližnji bodočnosti nobenga zboljšanja. Osebnost železniške tarife so zvišali, zvišali nameravajo brzojavne in poštne pristojbine; to pa ne pomeni zmanjšanja bremen produkcijskih krogov, posebno še ne krogov železne in jeklene industrije. V eksportni trgovini ni nič novega. — Odkar so napravili Poljaki sindikat, se je kupčija pomirila. Konsum, ki je pričakoval zvišanih cen, se je popolnoma kril. Produkcija cevi je dobro zaposlena. Kako je s konkurenco v Srednji Evropi, smo že povedali.

Veletrgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna

in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

Vse vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Edino šivalni stroji in
najboljši kolesa

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje
cene!

Gritzner
Adler

Tudi
ne obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

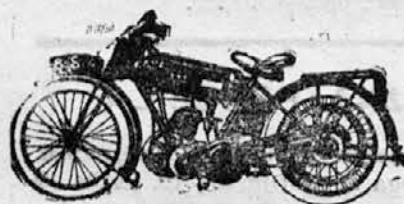
Simon Gregorčičeva
čeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgovino,
industrijo in urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

B. S. A. Motocikli

Cenik na zahtevo
brezplačno.

in prikolice najnovejših modelov leta 1926 po znižanih cenah dospeli. — Na ogled in poskušnjo pri

d. z. o. z. Jugo-Auto, Ljubljana

Dunajska cesta 36. — Tel. 263.

Trgovci, inserirajte v Trgovskem listu!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Brzobjavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.